

Budapestre vonatkozó ujságcikkek

Osztályozás

614.443

Szerző:

Hely

Cím: *Miért sok az esztelen ember
Budapestben*

Idő

"1926"

Forrás:

Magyarország

Személy

3n
(Hely)1926. 3. 11.
(Idő)

(Köt. v. füz.) (Oldal)

Helyszám

Miért sok az esztelen ember Budapestben?

Napról-napra gyakrabban olvassuk, hogy a főváros utcáin örültek fognak. Vagy nem is fogják őket, hanem hagyják őket futni. A hírek szokványos címe ez: Az utcán örült meg.

Miért éppen az utcán? — kérdezzük. Hiszen bolond hely a pesti utca, de a célhoz képest elég bolond a többi hely is. Sőt sokkal könnyedebben megértenők, ha az emberek a hivatalban, a kereskedésben, a bankban, a tudományok csarnokaiban, sőt a törvényhozás csarnokai körül kavarnának meg az ő elméjökben.

És nemde feltűnhetett az is, hogy viszont a vidéki városokat s még inkább a falvakat viszont egyáltalán nem érdeklik az örültek arra, hogy ott veszítsék el eszüket. Miért ez a túlságos pártolása a fővárosi utcáknak és sivar meddősége, elhanyagolása a jó vidéknek? Oly kérdés, mely már számos gondolkodó embernek szöveget ütött a fejébe, sokan voltunk már, akik mind aggodalmasabban elutasítottuk magunktól a gondolatot, hogy az utcán gondolkozzunk, mert háttha...

Miután nincs hely...

Ma aztán egy megdöbbentő fölfedezésre jutottunk. Egy vidéki levél leplezte a kérdés titkát. A levél szerint a vidéken a megbolondulások száma is arányban áll a fővárosi szá-

zalékkal. Csakhogy. Ha a vidéken valaki köz- és önvészélyes elmebaj tör ki, a község ijedten és sürgönyileg megkeresi az állami elmeorvosintézetek igazgatóságait, hol helyezhető el a beteg? A válasz mindig ugyanaz: nincs hely. Erre a község böles előljárósága fogad két markos embert, ezekkel felviteli a beteget Budapestre és ott — gondosan ügyelve arra, hogy semmi igazoló irás ne legyen vele — szabadon engedi! A két derék falusi hazautazik, a község megszabadult a betegről, az örült pedig megkezdi a maga pályáját, amely rendszerint arra a napihirre vezet, hogy: megörült az utcán.

Mintha hályog esne le a szemükről. Ez az, egy kiesit talán sejtettük is. Hiszen a dolog világos. Faluhelyen is teremnek örültek. És ott észre is veszik őket, itt talán még a mai élet szimfóniájában sokáig eicsusznak a rendes ember számban. Minden falu persze nem építhet elmeorvosintézetet a falu eljárása minden dicséretet megérdemlő abból a szempontból, hogy jótékonyan mellőz minden bürokratizmust, hiszen méltóztattak megfigyelni, hogy az örültől minden okmányt elvesznek, marad az örült a maga tiszta irrealitásában.

Elhelyezkedési nehézségek

Most már aztán az örültön van a sor, hogy az itt talált világrendben valamiképpen elhelyezkedjék. Itt, ahol a pompás tehetségek is

hetekig, hónapokig és évekig is hiába történek, esengnek és dühöngenek elhelyezkedés után. Az örültet a zajos, idegtépő pesti utca mindenestre felfokozza. Izgatottan fel s alá jár, gesztikulálva beszél, megszólítja az embereket, beleköt a járókelőkbe, stb. De mindez még nem feltűnő itt, ez csak a normális pesti utcánjáró ember képlete. Az örült mindjárt láthatja, hogy itt nehéz a *struggle of life*, itt valami új, vagy habár régi, de bevált ötlet kell.

Erre az örült — ha inkább a régi bevált iskoláknak a módszerét kedveli — felmászik a Ferenc József-híd turuljára, ahonnan okvetlen le kell őt szedni és el kell vinni valahová, ezzel már a létminimuma biztosítva van. Vagy beugrik a Dunába. Ez azonban már nem válik be, mert kifogják, Róbert bácsi, az ügyilkosiroda vezetője, a szívére beszél, Bethlen miniszterelnök pedig megállapítja róla, hogy boldogtalan szerelem miatt ment neki a Dunának, széinek eresztik lát tiszrai nélkül (pedig jólesnék a zamatos dunai víz mellé) és egy fillér nélkül, avval a Bethleni szanaló gondolattal, hogy ezentul boldogan szeressen. Esetleg, ha középosztálybelinek van szerenésatlansága, akkor a miniszterelnök üzenetét közvetítik neki, hogy a középosztály ugysis kihalásra van szánva. Az ember megbolondulhatna belé, de a mi emberünket ez az eshetőség már nem érintheti.

Mi lesz akkor?

Mit tegyen hát? Nem marad más számára, mint hogy valami szabadabb pálya után nézzen.

Lehet tenyerjós, kritikus szépirodalmi lapnál, humorista napilapnál, vagy — nemde sejtjük már — politikus. Ha van esze, akkor valamelyik többségi árnyalathoz csatlakozik. És ez valószínű. Nem lehet Magyarországon annyira megörülni, hogy még mindig ne maradjon meg az agy végső foszforeszkálásában is annyi ugynevezett ész, hogy a többségi pártok valamely árnyalatához tájékozódjék. Ámbár vannak a többi pártokon is, amint szóban és írásban való megnyilatkozásából világosan megállapítható...

Mi lesz ennek a vége? A vég előre sejthető: Budapest az örültek — akiknek a számaránya napról-napra érezhetően növekszik — előbb-utóbb többségbe fognak jutni. Ismét. Egyszer már majdnem sikerült nekik.

És mi lesz akkor? Bizonyos, hogy mihelyt többségbe jutnak, az épeszü emberek kisebbségi helyzetbe jutnak. De szó sincs róla, hogy akkor talán alkotmányos kisebbségi jogokhoz juthassanak, az örültek nem olyan bolondok, hogy maguk ellen ilyesmit megengedjenek. Egészen szabályos örült többségi világ lesz itt.

És mit csinálunk akkor is? (NB. jelen sorok szerény írója — szerénységéből — az épelméjűekhez bátorodik magát számítani, több érv alapján). Nem marad más hátra: akkor majd mi kezdetjük a turulra való felmászklást a Dunába ugrást, az utcai handabandázást, hogy valamiképpen a megnyugtató Lipótmezőre kerüljünk. De ott akkor nem lesz olyan nagy zsufoltság. Szépen megférünk benne.